МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра нових медій

Затверджено
На засіданні кафедри нових медій
факультету журналістики
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри –
доц. Наталія ГАБОР

Силабус з навчальної дисципліни

«Цифрова журналістика: медіакритичні студії»,
яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МІЖНАРОДНА ЖУРНАЛІСТИКА»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
За спеціальністю 061 – Журналістика
Галузі знань 06 Журналістика

Львів – 2024

Назва дисципліни	Цифрова журналістика: медіакритичні студії
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Генерала Чупринки, 49
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики,кафедра нових медій
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	061 Журналістика
Викладачі дисципліни	Александров Павло Миколайович, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри нових медій Лавриш Юліана Степанівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри нових медій
Контактна інформація викладачів	yuliana.lavrysh@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/lavrysh-yu-s Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 109 pavlo.aleksandrov@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/aleksandrov-pavlo-mykolajovych Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 109
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	щовівторка, 11:00-15:00 год. (вул. Ген. Чупринки, 49, ауд.109) щочетверга, 10:00-13:00 год. (вул. Ген. Чупринки,49, ауд.109)
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Tsyfrova zhurnalistyka.pdf
Інформація про дисципліну	Навчальний курс «Цифрова журналістика: медіакритичні студії» є нормативною дисципліною зі спеціальності 061 - «Журналістика» для освітньої програми «Бакалавр», яка викладається в Львівському національному університеті імені Івана Франка у сьомому семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс орієнтований на здобуття студентами фахових компетентностей та необхідних знань для повноцінної роботи в онлайн-просторі, зокрема у редакціях веб-ресурсів. Тому у курсі представлено як огляд концепцій та основних трендів цифрової журналістики, так і процесів й інструментів, які потрібні для роботи із різноманітними жанрами нових медій. Курс передбачає медіакритичне осмислення розвитку нових медіа у взаємозв'язку з розвитком технологій та загальносвітових змін щодо споживання та виготовлення інформаційного продукту.
Мета та цілі дисципліни	**Метою** вивчення нормативної дисципліни «Цифрова журналістика: медіакритичні студії» є засвоєння слухачами фахових знань і навиків із інтернет-журналістики та медіакритики. **Цілями (завданнями)** курсу є ознайомлення студентів із системою, структурою та напрямками інтернет-журналістики та медіакритики у нерозривному симбіозі цих видів медійної діяльності. Курс пропонує для вивчення низку проблемних тем та матеріалів, спрямованих на засвоєння відповідних практичних навичок. Для успішної роботи у сучасній редакції студент повинен засвоїти специфіку функціонування тексту і мультимедій в інтернеті (використання графіків, анімації, діаграм, фотографій, відео, гіперпосилань тощо). Для здобуття практичних навичок щодо фахового аналізу медіаявищ та

	медіапродукції студент повинен навчитися створювати медіакритичні матеріали: огляди, відгуки, рецензії тощо.
Література для вивчення дисципліни	**Базова література:** 1. Крейґ Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ// Перекл. з англ. А. Іщенка. - К.: Києво-Могилянська академія, 2007. - 324 с. 2. Мережева журналістика: спеціалізовані курси : навч. посібник / Н. Габор, Ю. Залізняк, З. Козачок, Ю. Лавриш, Ю. Луць, І. Марушкіна, А. Палійчук, Б. Потятиник, О. Щур. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. - 136 с. 3. Кросмедіа: контент технології, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. В. Шевченко. К., 2017. 234 с. 4. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn / Germany – Sibiu / Romania: Schiller Publishing House, 2015. 140 с. 5. Миколаєнко А. Медіакритика в Україні: тенденції та перспективи розвитку. Український інформаційний простір. № 1(5) (2020). С.118-125. 6. Потятиник, Б. Медіакритика в системі журналістської освіти України: Львів - Київ - транзит. Вісник Львівського університету. Серія журналістика, №42, (2017). С. 54–61. 7. Потятиник Б. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 244 с. 8. Смоляр Л., Довженко О. Як писати про медіа *МедіаЛаб*. 15.04.2020. URL: https://medialab.online/news/pro-media **Додаткова література:** 1. Потятиник Б.В. Медіа: Ключі до розуміння. Львів: ПАІС. 2004. 310 с. 2. Почепцов Г. Контроль над розумом. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 350 с. 3. Різун В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. / Київ: Просвіта, 2008. 260 с. 4. Українське християнство в цифровому світі: виклики та перспективи / за ред. А. Смирнова/ М. Балаклицький, П. Балог, В. Волковський, Г. Коваленко, Ю. Лавриш, М. Петрушкевич, У. Севастьянів, А. Смирнов, С. Тимченко, А. Шиманович. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. 286 с. 5. Dr. Theresa MacNeil. Communication in the Age of the COVID-19 Pandemic// Lexington Books. – 2021. – 104 p. 6. Ukraine aflame. War Chronicles. Speeches and addresses by the President of Ukraine Zelenskyy//Olexandr Krasovytskyj. – Folio. – 2022. – 416 p. **Інтернет-джерела:** 1. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка https://www.lnulibrary.lviv.ua/katalog/; 2. Бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка: http://www.journ.univ.kiev.ua/; 3. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua/; 4. Львівська ННБУ ім. В. Стефаника: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F 5. Детектор Медіа: http://detector.media/ 6. Медіасапієнс: http://osvita.mediasapiens.ua/

	7. Медіалаб: http://medialab.online/ 8. Стопфейк: https://www.stopfake.org 9. Медіакритика: http://www.mediakrytyka.info/ 10. European Journalism Observatory: https://ua.ejo-online.eu/
Обсяг курсу	Денне навчання: 64 години аудиторних занять, з них 32 годин лекцій, 32 годин практичних занять та 86 годин самостійної роботи. Заочне навчання: 18 години аудиторних занять, з них 14 годин лекцій, 4 години практичних занять, 132 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : **Знати:** історію виникнення й основні технічні характеристики інтернету і всесвітньої веб-мережі; історію утворення інтернет-ЗМІ та розвитку медіакритики (зокрема, в межах української медіасистеми); переваги нових медіа в порівнянні з традиційними ЗМІ, а також пов'язані з ними проблеми правового й етичного характеру; специфіку масово-комунікаційної діяльності в інтернеті; особливості сучасних тенденцій розвитку медійних технологій, нові тренди журналістики, фахові прогнози щодо журналістики недалекого майбутнього; основні теорії впливу медіа на масову свідомість; специфіку виникнення та поширення стереотипів у масовій комунікації, а також засоби розвінчування хибних стереотипів, міфів та пропагандистських наративів у медіа. **Вміти:** аналізувати чинні інтернет-видання на предмет їхньої відповідності професійним журналістським стандартам; - формувати концепцію нового інтернет-видання; - готувати мультимедійні матеріали для інтернет-видання; - на практиці застосовувати техніку написання текстів для інтернет-видань; - фахово оцінювати сучасний медійний продукт, орієнтуватися у медіапросторі і розуміти сучасні тенденції розвитку медіасфери; - застосовувати навички професійного критичного мислення щодо сучасного медіаконтенту; - розрізняти маніпулятивні технології в медіа, розпізнавати різні види цензури в медійних текстах; - створювати якісний медіакритичний контент: огляд, відгук, рецензія тощо. Після вивчення курсу «Цифрова журналістика: медіа критичні студії» у здобувачів сформуються такі **загальні та спеціальні компетентності:** ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. СК02. Здатність формувати інформаційний контент. СК03. Здатність створювати медіапродукт. СК08. Здатність орієнтуватись в інформаційних потоках і джерелах нових медій, а також формувати інформаційні бази в інтернетпросторі та керувати інформацією в різноманітних соціальних мережах. Після вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен досягнути таких **програмних результатів навчання:** ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

	ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань ПРН 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою. ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернетплатформах ПР19. Аналізувати світові та українські суспільно-політичні процеси та готувати міжнародні новини у пресі, на радіо, телебаченні та в нових медіа. ПР20. Виокремити проблематику новомедійних досліджень, застосувати доречні методи аналізу, професійно аналізувати обрані сегменти нових медій та тенденції у них; презентувати отримані знання як в усній формі, так і за допомогою засобів нових медіа.
Ключові слова	Інтернет-журналістика, нові медіа, медіакритика, медіаграмотність, медіакультура, медіаекологія, критичне мислення
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	**Змістовий модуль 1. Цифрова журналістика: філософія Мережі та особливості роботи** Тема 1. Вступ до курсу: основні терміни і поняття Інтернет-журналістики. Тема 2. Соціальні мережі, епохи Web 2.0, Web 3.0: перспективи розвитку онлайну Тема 3. Жанрова палітра нових медій Тема 4. Як писати для онлайну? Мультимедійність, гіпертекст в нових медіа Тема 5. Мультимедійність, гіпертекст в нових медіа. **Змістовий модуль 2. Медіакритичні студії. Осмислення тенденцій та явищ у сучасному медіапросторі** Тема 1. Суспільна потреба в медіакритиці. Функції та цілі медіакритики. Тема 2. Тематика і жанри медіакритики. Особливості створення медіакритичного матеріалу. Тема 3. Медіакритика і новітні технології засобів масової комунікації. Медіатехнології майбутнього. Тема 4. Стереотипи та когнітивні викривлення у масовій комунікації: виникнення і особливості поширення.

Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких курсів: «Соціальні комунікації», «Сучасні технології цифрового сторітелінгу та інфографіки».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти) проектно-орієнтоване навчання, дискусія.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. 50 балів студенти набирають впродовж семестру на основі виконання завдань на практичних заняттях, 50 балів – іспитова частина (виконання двох індивідуальних проектів, колоквіум) **Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку чи екзамену.	1. Історія виникнення Інтернету. Першопочаткові ідеї творення 2. Характерні функції онлайну 3. Чи руйнує Інтернет межі суспільної культури? 4. Історія виникнення соціальних мереж 5. Природа комунікації у соціальних мережах. Характеристика зв'язків

	6. Піраміда спілкування у соціальних мережах за Денисом Довгополим 7. Традиційні жанри ЗМК та нові жанри у нових медіа – трансформація чи новий формат. Типологія жанрів нових медіа. Приклади 8. Як писати текст для онлайн-видання? 9. Гіперпосилання. Внутрішні і зовнішні гіперпосилання. Їхня важливість для онлайн-тексту. 10. Мультимедійність. Визначення поняття. Чому мультимедійність можна назвати ключовою ознакою веб-журналістики? 11. Інтерактивність. Типи інтерактивності. Як використовувати інтерактивність для збільшення трафіку сайту? 12. Для чого потрібна медіакритика як напрям журналістської діяльності? Які функції вона виконує? 13. Що спільного у медіакритики із мистецькими формами критики (літературна критика, кінокритика, театральна, ігрова тощо)? А в чому відмінність? 14. У чому полягає зв'язок медіакритики із медіаграмотністю? В чому головна відмінність між цими дисциплінами? 15. Назвіть 2 медіакритичні ресурси (українські чи зарубіжні), які ви переглядали. Яка їхня основна тематична спрямованість? 16. Як сьогодні використовують VR-технології у журналістиці? Які теми найчастіше піднімають у VR-проектах? 17. Що таке стереотипи у медіа? Наведіть приклади тематичних різновидів стереотипів (вік, стать, національність тощо). 18. Стереотипи в рекламі: які порушення ви бачите найчастіше? 19. Які ви знаєте когнітивні упередження? У чому суть такого когнітивного упередження, як «Помилка вцілілого» (англ. survivorship bias)? 20. Які навички та вміння будуть найважливішими для журналіста у найближчі 10 років? Наведіть приклади.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Цифрова журналістика: філософія Мережі та особливості роботи					

1 тиждень	Тема 1. Вступ до курсу: основні терміни і поняття Інтернет-журналістики.	Лекція / Практичне	1. Крейг Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ// Перекл. з англ. А. Іщенка. - К.: Києво-Могилянська академія, 2007. - 324 с. 2. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посіб. / Борис Володимирович Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 244 с.	Ознайомлення з теоретичною базою курсу. Самостійна робота – 4 год.	тиждень
2-3 тижні	Тема 2. Соціальні мережі, епохи Web 2.0, Web 3.0: перспективи розвитку онлайну	Лекція / Практичне заняття	1. Мережева журналістика: спеціалізовані курси : навч. посібник / Н. Габор, Ю. Залізняк, З. Козачок, Ю. Лавриш, Ю. Луць,І. Марушкіна, А. Палійчук, Б. Потятиник, О. Щур. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — 136 с. 2. Dr. Theresa MacNeil. Communication in the Age of the COVID-19 Pandemic// Lexington Books. – 2021. – 104 p.	Обрати для себе сторінки із соціальних мереж особи, яка є популярною у реальному житті і особи, яка є популярною тільки у віртуальному просторі і порівняти, як вони позиціонують себе і комунікують з аудиторією, які прийоми та інструментарії вибраних соціальних мереж використовують. Самостійна робота – 11 год.	2 тижні
4-5 тижні	Тема 3. Жанрова палітра нових медій	Лекція/Практичне заняття	1. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посіб. / Борис Володимирович Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 244 с.	Обрати для себе матеріал із друкованого видання і перетворити його у будь-який жанр нових медій. Самостійна робота – 11 год.	2 тижні

6-7 тижні в	Тема 4. Як писати для онлайну?	Лекція/Практичне заняття	1. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посіб. / Борис Володимирович Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 244 с. 2. Потятиник Б.В. Медіа: Ключі до розуміння. Львів: ПАІС. 2004. 310 с. 3. Ukraine aflame. War Chronicles. Speeches and addresses by the President of Ukraine Zelenskyy//Olexandr Krasovytskyj. – Folio. – 2022. – 416 p.	Взяти будь-який газетний текст і перетворити його в онлайн-публікацію з використанням всіх характеристик Самостійна робота – 11 год.	2 тижні
8 тиждень	Тема 5. Мультимедійність, гіпертекст в нових медіа	Лекція/Практичне заняття	1. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посіб. / Борис Володимирович Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 244 с. 2. Потятиник Б.В. Медіа: Ключі до розуміння. Львів: ПАІС. 2004. 310 с.	Обрати для себе будь-який матеріал у нових медіа і представити використання у ньому мультимедійності, гіпертекстуальності та інтерактивності. Самостійна робота – 5 год.	тиждень
Змістовий модуль 2. Медіакритичні студії. Осмислення тенденцій та явищ у сучасному медіапросторі					
9-10 тижні в	Тема 1. Суспільна потреба в медіакритиці. Функції та цілі медіакритики.	Лекція	1. Потятиник, Б. Медіакритика в системі журналістської освіти України: Львів - Київ - транзит. Вісник Львівського університету. Серія журналістика, №42, (2017). С. 54–61. 2. Миколаєнко А. Медіакритика в Україні: тенденції та перспективи розвитку. Український інформаційний простір. № 1(5) (2020). С.118-125.	Ознайомлення і провідними медіакритичними студіями. Самостійна робота – 11 год.	2 тижні
11-12 тижні в	Тема 2. Тематика і жанри медіакритики. Особливості створення медіакритичного матеріалу.	Лекція/Практичне заняття	1. Смоляр Л., Довженко О. Як писати про медіа *МедіаЛаб*. 15.04.2020. URL: https://medialab.online/news/pro-media	Огляд популярних медіакритичних ресурсів. Робота над власним медіакритичним матеріалом. Самостійна робота – 11 год.	2 тижні

13-14 тижні в	Тема 3. Медіакритика і новітні технології засобів масової комунікації. Медіатехнології майбутнього.	Лекція/Практичне заняття	1. Кросмедіа: контент технології, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. В. Шевченко. К., 2017. 234 с. 2. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn / Germany – Sibiu / Romania: Schiller Publishing House, 2015. 140 с.	Аналіз новітніх технологій мас-медіа, визначення найважливіших навичок журналіста сучасності та недалекого майбутнього. Самостійна робота – 11 год.	2 тижні
15-16 тижні в	Тема 4. Стереотипи та когнітивні викривлення у масовій комунікації: виникнення і особливості поширення.	Лекція/Практичне заняття	1. Кросмедіа: контент технології, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. В. Шевченко. К., 2017. 234 с. 2. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn / Germany – Sibiu / Romania: Schiller Publishing House, 2015. 140 с.	Пошук та аналіз прикладів стереотипів і когнітивних хиб у медіаконтенті. Самостійна робота – 11 год.	2 тижні

Розробили _____ доц. Лавриш Ю.С.

_____ доц. Александров П.М.